

XX. Országos Urbanisztikai Konferencia
Urbanisztika ma és holnap
Kesztyűgyár Közösségi Ház, 2014/05/15

Közösségi kertek, zöld udvarok

Alternatívák a közösségi részvételre városmegújító programokban

Horváth Dániel geográfus
Rév8 Zrt / projektvezető

Előzmények - előfeltételek

- a városfejlődés és városfejlesztés problémái, területhasználati konfliktusai (pl.: városi közösségi terek hiánya, lepusztult városi környezet, zöldterületek hiánya)
- gazdasági világválság negatív hatásai (pl.: alulhasznosított ingatlanok, foghíjak)
- együttműködések kialakulása (pl.: networking, tudástranszfer, nemzetközi példák)
- aktivizálódó civil szféra (pl.: civil szervezetek, mozgalmak, aktív lakóközösségek)
- városfejlesztés hazai eszköztárának bővülése, új elemek (pl.: participatív tervezés, új fővárosi városrehabilitációs rendelet és pályázat)
- integrált, szociális célú városrehabilitációs programok (önkormányzati kezdeményezések)

Jellemzők

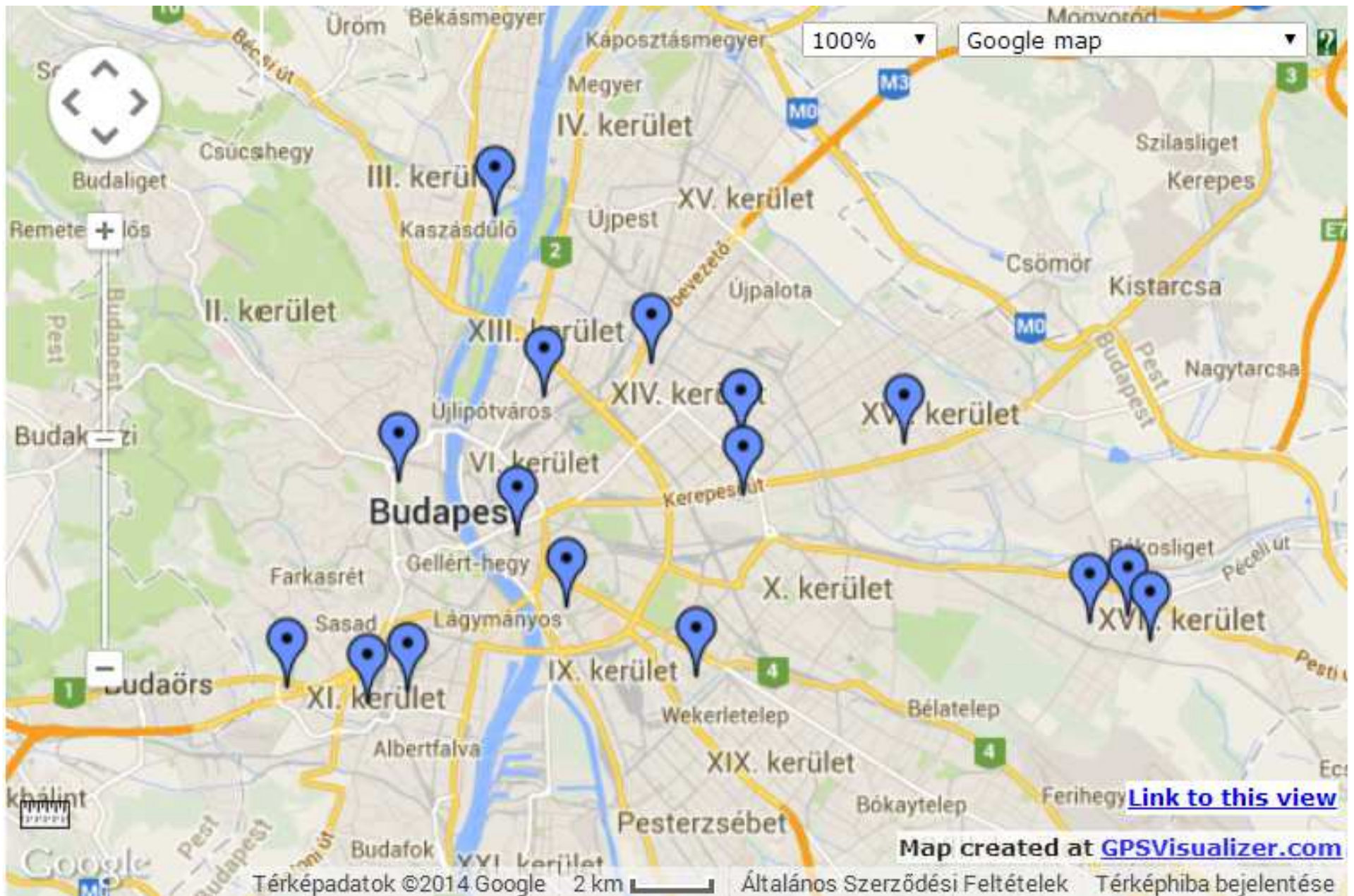
- bizalomépítés, közösségfejlesztés
- széleskörű partnerség, együttműködés
- közösségi bevonás, participatív (részvételi) tervezés
- integrált szemlélet (műszaki és társadalmi beavatkozások)
- komplexitás, sok - egymással összefüggő - apró lépésből felépülő rendszer
- lassú, hosszú távú folyamat
- fenntarthatóság

Társadalmi részvétel területei

- önkormányzati lakóházak felújítása a bérlők bevonásával (önkéntes-barát felújítási akciók)
- közterület-rehabilitáció közösségi részvétellel (helyi példa: Mátyás tér megújítása, Teleki téri zöldterület megújítása)
- üres önkormányzati üzlethelyiségek inkubációs céllal történő hasznosítása (helyi civil hálózat kialakítása, vállalkozás-élénkítés)
- Községi központok kialakítása és civilekkel való működtetése (helyi példa: Kesztyűgyár Községi Ház)

Közösségi Kertek

- 2010-2012 között kialakuló „városzöldítő mozgalom”
- meghatározó nonprofit szervezetek: pl.: Kortárs Építészeti Központ Alapítvány, Városi Kertek Egyesület
- első közösségi kertek 2012-ben nyíltak Budapesten
- ezen belül az első között létesült a Leonardo Kert, Grund Kert
- Corvin Sétány Program területén a befektetői területen

➤ Corvin Sétány Program beépítésre váró területe (2013)

➤ Leonardo Kert (2012-2017)

➤ 1400 nm telek, 88 parcella

➤ 200-300 kerthasználó

➤ Grund Kert (2012-2013)

- a Grund és a helyi lakóközösség összefogása
- 2 évig működött

Célok

- alternatív városfejlesztési kezdeményezések megoldások alkalmazása
- alulról jövő kezdeményezések felkarolása, támogatása
- alulhasznosított városi területek funkcióval való megtöltése
- közösségépítés
- közösségi tér létrehozása
- városzöldítés, gondozott terület létrehozása
- szemléletformálás

Funkciók

- közösségi - szociális funkció - hatás: társadalmi kohézió erősödése, „rehabilitálás”, foglalkoztatás, városi sokszínűség erősítése
- gazdasági funkció - hatás: ideiglenes hasznosítás előnyei
- városépítészeti funkció - hatás: vonzóbb városkép, több zöldterület
- oktatási-nevelési funkció - hatás: ismeretek bővülése, szemléletformálás
- városmarketing funkció - hatás: városimázs javulása
- közbiztonsági funkció - hatás: javuló közbiztonság

Korlátok

- a civil társadalom (még) nem elég erős
- a civil - köz - gazdasági szféra közötti együttműködések gyengék
- a rendelkezésre álló területek
- jogszabályi környezet (pl.: ideiglenes hasznosítás, tulajdonjog-használati jog)
- támogatási rendszer hiánya

Új közösségi kertek a Magdolna negyedben

- társadalomból kirekesztett nők rehabilitációs szolgáltatás részeként
- polgárőrség és óvoda együttműk.

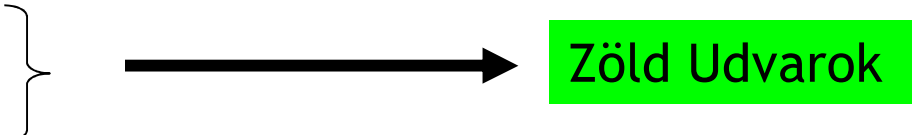
Zöld Udvarok a Magdolna negyedben

Szigetvári utca 4. (2013)

Bérlői bevonással történő épületfelújítás I. ütem

2005-2009

- 4 db 100%-ban önkormányzati tulajdonú bérház
 - 100 család
 - bérházi közösségek pályáztatása
 - együttműködő közösségek kialakítása / együttműködési megállapodások közös kidolgozása, megkötése
 - a lakók és civil szervezetek bevonása a teljes megújítási folyamatba
 - közösségfejlesztés - bizalomépítés
 - közösségi felújítási munkák
-
- A diagram consisting of a right-facing curly bracket on the left side of the last three list items, a horizontal arrow pointing to the right, and a green rectangular box containing the text 'Zöld Udvarok' at the end of the arrow.

Zöld Udvarok

A folyamat lépései

- 1.) Felhívás az önkormányzati bérházak részére (65 ház részére) - 2005. Okt.
 - 2.) Tájékoztató lakossági találkozók (8 házban) - 2006. tavasz
 - 3.) Kezdődő együttműködés, kapcsolatfelvétel a bérlőkkel (4 ház) - 2006. nyár
 - 4.) Lehetséges civil partnerek felkutatása (ZöFI, Nap Klub Alapítvány, stb.)
 - 5.) Közösségi találkozók, participatív tervezés
 - 6.) Megállapodás a 2006. évi munkákról
 - 7.) Közösségi munkák: közösségi területek lomtalanítása, udvarzöldítés, stb.
 - 8.) 2007. Együttműködési Megállapodás házanként Rév8 Zrt és minden egyes bérlő között
 - 9.) Közösségi programok: lakossági találkozók minden hónapban; gyereknap; közös főzés; közösségi munkák, stb.
-

Dankó utca 7.

Erdélyi utca 4.

Karácsony Sándor utca 22.

Szigetvári utca 4.

Az I. és II. ütem épület zöldítésének eredményei

- 1.) mind a két ütemben a lakóépület felújításának szerves részévé vált az udvarzöldítés, nem csak műszaki szükségszerűség, hanem a közösségfejlesztés eszközévé vált;
- 2.) 6 db lakóépületben létesült új, 2-ben megújított zöldfelület;
- 3.) a tervezés, a megvalósítás a bérlőkkel, és civilekkel, hazai és külföldi önkéntesekkel közösen zajlott;
- 4.) a belső zöldterületek kiterjedése több mint duplájára nőtt;
- 5.) a mai napig gondozott, élő udvarok jöttek létre;
- 6.) kis befektetéssel nagy lépés tehető;
- 7.) a kertek fenntartását a bérlői közösségek végzik;

Bauer S. utca 4.

Erdélyi 4.

Erdélyi 4.

Dankó utca 7.

Bérlők +

Zöld Fiatalok - GANG - Rév8

Karácsony S. utca 22.

Bérlők +

Zöld Fiatalok - GANG - Rév8

Karácsony S. 22.

Karácsony S. 22.

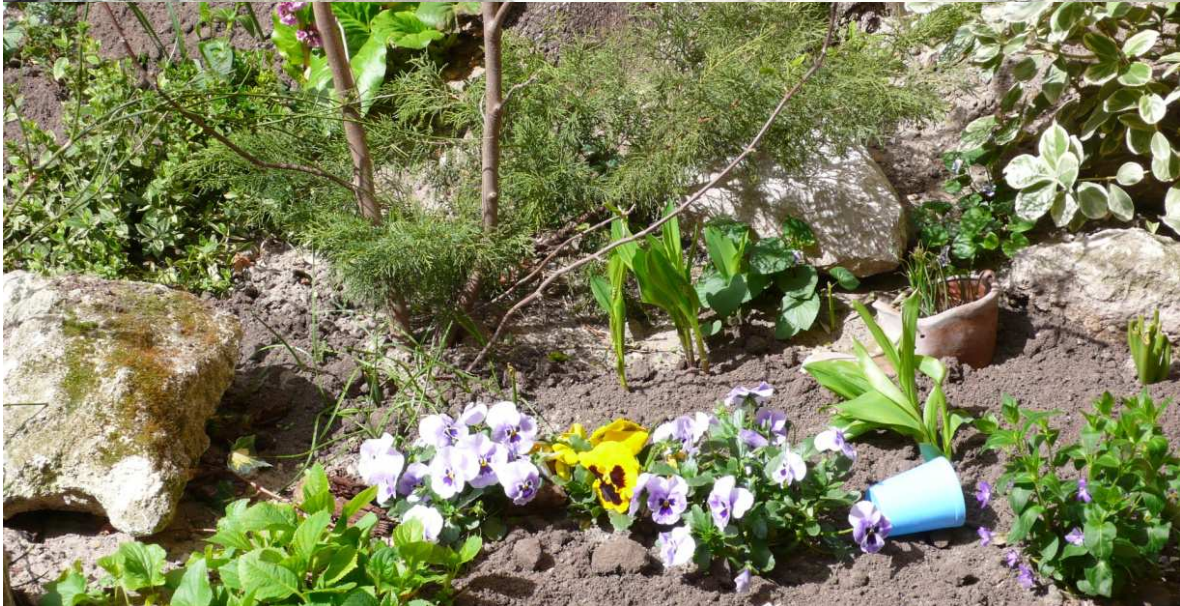
2005-2009

Karácsony S. utca 22.

2014

Szerdahelyi utca 12. (2011)

Szerdahelyi utca 12. (2014)

Szerdahelyi utca 13. (2011)

Szerdahelyi utca 13. (2014)

Szigetvári utca 4. (2005-2009)

Szigetvári 4.

2007, Budapest, Szigetvári utca 4.

Szigetvári utca 4. (2014)

Köszönöm a figyelmet!

